

Utajärven Tynnyrikorven tuulivoima- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan 1. viranomaisneuvottelu

MUISTIO

Aika: 26.2.2026 klo 12.00–14.22.

Paikka: Teams-yhteys

Osallistujat:

Janne Heikkinen	Utajärven kunta	
Petri Leskinen	Utajärven kunta	
Niina Kangas	Lupa- ja valvontavirasto	pj.
Jarmo Pohjola	Oulun kaupunki	
Mika Sarkkinen	Oulun museo- ja tiedekeskus	
Marja Lähteenmäki	Oulun museo- ja tiedekeskus	
Karri Hakala	Pohjois-Suomen Elinvoimakeskus	
Erika Kylmänen	Pohjois-Pohjanmaan liitto	
Nina Keränen	Oulunkaaren ympäristöpalvelut	
Anita Valkonen	Oulunkaaren ympäristöpalvelut	
Vilma Sanaksenaho	Paliskuntain yhdistys	
Harri Taavetti	Metsähallitus, luontopalvelut	
Sonja Oksman	Tuulialfa	poistui klo 12.29
Aki Hassinen	Tuulialfa	poistui klo 12.29
Ismo Vendelin	AFRY Finland Oy	siht

Poissa, tiedoksi:

Pudasjärven kaupunki
Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
Suomen Metsäkeskus

Liitteet: Viranomaisneuvottelun esitys, AFRY

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Niina Kangas toimii puheenjohtajana, konsultti laatii muistion. Muistio toimitetaan neuvottelun jälkeen kommenteille ja valmis muistio osallistuneille sekä LVV:n kirjaamoon. Niina Kangas avasi kokouksen klo 12.01. Käytiin läpi esittäytymiskierros.

2. Asialistan hyväksyminen neuvottelun työjärjestykseksi

Hyväksyttiin asialista työjärjestykseksi.

3. Utajärven kunnan puheenvuoro

Ei tarvetta pitää puheenvuoroa tässä vaiheessa.

4. Hankkeen tilanne (Tuulialfa)

Sonja Oksman Tuulialfalta esitteli hanketoimijan toimintaa sekä hankkeen tilannetta ja aikataulua.

5. Mahdolliset kysymykset hanketoimijalle (hanketoimija poistuu tämän jälkeen neuvottelusta)

Erika Kylmänen, Pohjois-Pohjanmaan liitto: Kysymys Oulun Mustasuon kaavaluonnoksesta, kuinka monta voimalaa Mustasuolle on suunniteltu?

Sonja Oksman: Kaavaluonnoksessa on esitetty 43 voimalapaikkaa.

Niina Kangas, LVV. Utajärven puolella edetään kaavaluonnoksessa siis YVA:n VE2 pohjautuen. Entä Oulun Mustasuolla?

Sonja Oksman: Voimaloiden sijoittelu poikkeaa Mustasuon puolella hieman VE1:stä ja VE2:sta johtuen vaikutusarvioinneista ja teknistaloudellisesta tarkastelusta. Kaavoituksessa edetään näiden vaihtoehtojen välimuodolla.

Todettiin, että mikäli neuvottelun aikana nousee lisää kysymyksiä, voidaan ne toimittaa Tuulialfalle kirjallisesti.

6. Alustavan kaavaluonnoksen esittely (AFRY)

Ismo Vendelin AFRYltä esitteli alustavaa kaavaluonnosta. YVA:ssa on kolme vaihtoehtoa ja kaavaluonnoksessa tutkitaan yhtä, näistä hieman poikkeavaa toteutusvaihtoehtoa. Utajärven osayleiskaavaluonnos tukeutuu YVA:n vaihtoehtoon VE2, johon on lisätty 1 voimala itäpuolelle. Aurinkovoiman alue on hieman suurempi kuin YVA-vaihtoehtossa 2 ja selvästi pienempi kuin YVA-vaihtoehtossa VE1. Tynnyrikorven osayleiskaavassa suunnitellaan enintään 19 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.

7. Viranomaisten puheenvuorot

Erika Kylmänen, Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tynnyrikorven alueelle on osoitettu voimassa olevassa Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavassa seudullisesti merkittävä tuulivoimaloiden alue Kaskensuo I (itäinen) tv-1-merkinnällä. Myös Oulun Mustasuon alueelle on osoitettu vastaava alue Kaskensuo L (läntinen) seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena. Vaihe- ja maakuntakaavan ehdotusvaiheessa näiden tv-alueiden koko on jonkin verran pienentynyt aiemmasta. Kaikista maakuntakaavan tv-alueista on maakuntakaava-aineistoon laadittu kohdekuvaukset, joissa on kerrottu perusteluja alueiden rajauksille ja miten kohderajaukset ovat muuttuneet kaavaprosessin aikana.

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maakuntakaavan kohdekuvauksen mukaisesti Niittysuo-Siiransuon ja Kiiminkijoen Natura-alueisiin sekä maakotkareviireihin. Mm. nämä tekijät ovat vaikuttaneet tv-alueen rajauksen muodostumiseen. Osayleiskaavaluonnoksessa on nyt esitetty kaavan

aloitusvaihetta pienempi ja maakuntakaavan rajaukseen tukeutuva aluerajaus, mikä vaikuttaa hyvältä kehityssuunnalta.

Hankkeessa on laadittu viranomaisliitteinä esitetyt selvitykset maakotkalle. Tulee varmistua, ettei suuria haitallisia vaikutuksia synny yksin hankkeesta ja yhteisvaikutuksena muiden hankkeiden kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto antaa aikanaan kaavaluonnoksesta tarkemman lausunnon. Osayleiskaava on kehittynyt hyvään suuntaan.

Mika Sarkkinen, Oulun museo- ja tiedekeskus, arkeologia

Alueella on puolenkymmentä muinaisjäänkökohdetta. Ohjeistuksena on, ettei muinaisjäänköksiä sijoittuisi suunnitellun muuttuvan maankäytön alueelle (tv-alue) tai roottorin pyörähdysateen alle.

Suojelu-/muinaismuistokohteita koskeva kaavamääräys on jo oikean suuntainen. Määräykseen on syytä lisätä "Kajoaminen on kielletty ilman muinaismuistolain mukaista lupaa".

Käytetään kaavamerkinnän merkintätapana vain osa-aluerajauksia eikä kahta päällekkäistä rajauksia niin, että myös pistemäiset kohteet näkyvissä osa-aluerajauksen lisäksi.

Kaavaselostukseen on syytä lisätä kartalle VARK-kohteet ja käsitellä kohteet myös tekstissä.

Marja Lähteenmäki, Oulun museo- ja tiedekeskus, rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavakartan mukaisesti kaava mahdollistaa 300 metrin kokonaiskorkeuden. Oliko selvityksessä kokonaiskorkeus vain 200 metriä? Ennakkoaineiston liitteen 4. tulkinta on vaikeahkoa. Kaiken tiedon yhdistäminen samaan karttaan tekee kartoista sekavat ja vaikealukuiset. Kartojen rajausta vain hankealueen ympärille aiheuttaa sen, että vaikutusalueen arvokohteet eivät näy kartalla kahta lukuun ottamatta.

Liite 5. maisemaliitettä koskien: Suurennot näkymäalueanalyysikartasta olisivat havainnollistaneet selkeämmin tuulivoimaloiden näkymisen mm. lähialueen arvokohteille ja -alueille. Havainnekuvien kuvauspäivä on ollut marraskuun lopussa, jolloin valon määrä vähäisin. Ei anna oikeanlaista kuvaa voimaloiden näkymisestä. Tekstissä kerrotaan, että kuvia on laadittu kahdella eri objektiivin polttovälillä (laajakulma 16 mm ja normaali 50 mm), mutta kuvien yhteydessä ei ole kerrottu, kumpi on kyseessä. Maisemaliitteen lopussa on arvokohteiden kuvaukset listattuna. Otsikon *Suojellut kohteet* -alla on Ylikiimingin ja Utajärven kirkko. Ilmeisesti tähän ovat valikoituneet vain lailla suojellut kohteet. Kaavalla suojeltuja kohteita on vaikutusalueella huomattavasti enemmän. Tämä

olisi hyvä selkiyttää. On syytä tarkentaa kohdekuvauksia vaikutusalueelle sijoittuvista kohteista. Havainnekuvien kuvaussuuntia ei ollut esitetty kartalla. Yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa ei ollut laadittu havainnekuvia.

Niina Kangas, Lupa- ja valvontavirasto

Maisemaselvitysten ja havainnekuvien osalta LVV kiinnitti huomiota samoihin seikkoihin kuin Oulun museo- ja tiedekeskus.

AKL 44 § mahdollistaa rakentamisen yleiskaavan perusteella. LVV:n ja aiemmin ELY:n kanta on ollut, ettei kyseistä pykälää ole tarkoitettu aurinkovoiman luvittamiseen ja rakentamiseen. Jos valmisteilla olevaan alueidenkäyttölain päivitykseen tulee aurinkovoiman luvittamista ohjaava pykälä, on syytä siinä vaiheessa ottaa muuttunut lainsäädäntö huomioon kaavamääräyksissä. Ilmeisesti oikeuskäytäntöä pykälän käyttämisestä ei vielä ole.

Janne Heikkinen, Utajärven kunta

Kunnan näkemys 44 pykälästä. Asia on hyvin avoin, kun lakia on vielä muutettu siten, että kyseisestä pykälästä on poistettu aiemmin mukana ollut lain tarkoitusta osoittava rakennukseen viittaava sana. Tällä hetkellä luvittamista hoidetaan pykälän 45 § perusteella alueen luoteispuolelle akkuvaraston osalta, mutta tätä ei voida käyttää tuulivoimaosayleiskaavassa.

Kaavaluonnosvaiheessa AKL 44 § voidaan kuljettaa mukana lähinnä informatiivisena ja tulevaa ennakoiden, vaikkei siitä ennen AKL-uudistuksen varmistumista ole erityistä hyötyä. Kaavaehdotusvaiheessa lain uudistuksen tilanne otetaan huomioon kaavamääräyksissä.

Kunnassa on periaate, että virkistyskäyttöön tarkoitettu rakentaminen on sallittua kaikkialla, sekä tuulipuistoissa että niiden ulkopuolella myös melualueella. Virkistyskäyttö ja energiantuotanto täytyy olla yhteensovittavissa keskenään. Utajärven kunnan ja Oulun kaupungin osayleiskaavojen ei tule merkittävästi poiketa toisistaan ohjausvaikutuksen kautta ja maanomistajille aiheutuvien vaikutusten suhteen. On haastavaa, mikäli meluvaikutusten kautta voi aiheutua kaava-alueen ulkopuolisille kiinteistöille haitallisia vaikutuksia.

Kunnan viesti LVV:lle on, että M-aluetta koskevat määräykset tulisi saada mahdollisimman yhtenäiseksi, jotta maanomistajien tasapuolinen kohtelu toteutuisi. Kunta odottaa vielä viimeisiä selvityksiä kaavaluonnoksesta ennen käsittelyihin vientiä.

Meluvaikutukset ja laaditut selvitykset tulevat osayleiskaavojen jälkeen myös rakentamislupien yhteydessä olennaiseksi osaksi suunnittelua. Tulisi käyttää mahdollisimman äänekkäitä voimaloita mallinnuksessa kaikissa vaiheissa, jotta tulee esitettyä maksimivaikutukset, eikä mallinnuksissa käytettävien erilaisten voimaloiden kautta tule ongelmia luvitusvaiheessa.

Niina Kangas, LVV: Ainakin toistaiseksi LVV:n kanta AKL 44 § kohtaan on, että lausunto tulee olemaan kielteinen, mikäli sitä käytetään osayleiskaavassa aurinkovoiman luvittamisen perusteena.

LVV:n kanta tällä hetkellä on, ettei tuulivoimaloiden ja aurinkovoimaloiden päällekkäisiä merkintöjä tulisi käyttää. Kaavaluonnosvaiheessa merkinnät ovat vielä yleispiirteisiä ja tulevat tarkentumaan.

LVV yhtyy kunnan näkemykseen siitä, että kaavamääräysten tulisi hankekunnissa olla mahdollisimman pitkälle samankaltaisia.

Ekologiset yhteydet. Kaavassa on esitetty yli 200 ha aidattavaa aurinkovoimaa, joka estää ekologisten yhteyksien toteutumisen. Tämä on syytä ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa.

40 dB melualueet yltyvät pohjoisessa osayleiskaava-aluerajauksen ulkopuolelle. Mikäli ei aiheudu tunnistettuja haitallisia vaikutuksia ja asian perustelee, tämä ei ole poissuljettua kaava-alueen rajauksen kannalta.

Nähdään hyväksi, että on laadittu hulevesiselvityksiä aurinkovoiman osalta Vainionsuolle. Vaikka alue on jo ihmistoiminnan muokkaamaa, vesistövaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota.

Karri Hakala, Pohjois-Suomen Elinvoimakeskus

Kaavakarttaan tai esiteltyyn aineistoon ei ole liikenteen puolesta kommentoitavaa. Jatkosuunnittelua ja vaikutusten arviointia ajatellen on syytä kuljetusreittiä suunniteltaessa ottaa huomioon lähialueen asutukselle aiheutuvat vaikutukset, mm. liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat tuloteillä.

Niina Kangas, LVV: Mm. liikenteeseen liittyvät lausunnot pyydetään nykyään Elinvoimakeskuksilta.

Nina Keränen

Oulunkaaren ympäristöpalvelut

Ympäristönsuojelun puolelta ei tässä vaiheessa kommentoitavaa.

Anita Valkonen

Oulunkaaren ympäristöpalvelut

Terveystensuojelun puolesta odotetaan kaavoituksen jatkoa. Utajärven puolella mahdollinen melun tai välkkeen vaikutus voi koskea lähinnä reseptoripisteen R8 kohdalla olevaa rakennusta. Pudasjärven puolelle ei aiheudu mallinnuskarttojen perusteella haitallista vaikutusta.

Harri Taavetti, Metsähallitus Luontopalvelut

Metsähallitus pitää hyvänä, että voimalasijoittelua on karsittu itäosista ja vaikutukset maakotkalle ovat sitä myöten pienentyneet.

Törmäysmallinnukset on laadittu elinympäristömallin perusteella. Alueella on tehty paljon maakotkaa koskevia maastohavaintoja, mutta törmäysmallinnusta ei ole laadittu kuitenkaan maastohavaintoihin perustuen. Tällä voisi saada vertailukelpoista tietoa todellisesta maakotkan alueen käytöstä.

Kotkan reviiritilanne aiheuttaa jonkin verran haastavuutta. Metsähallitukseen voi olla yhteydessä mahdollisten kotkaa koskevien yhteistyöajatusien suhteen.

Niina Kangas, LVV: Kaavaluonnoksessa on syytä keskittyä vaikutusten arvioinneissa kaavaratkaisun mukaisen suunnitelman mukaisiin vaikutuksiin eikä nojautua pelkästään YVA-selostuksen vaihtoehtoihin nojautuviin arviointeihin.

Jarmo Pohjola**Oulun kaupunki**

Kaupunki näkee hyväksi, että havainnekuvia on laadittu kattavasti myös Oulun puolelta ja vaikutukset käyvät näistä esille mm. Ylikiimingin kirkonkylän kohdilta. Lisähavainnekuvien laatiminenkin nähdään hyväksi.

Kiiminkijoen Natura-alueen vesistövaikutukset koskevat molempia osayleiskaavoja. Kaupunki kannustaa voimalapaikkojen ja tiestön osalta kestävään alueen käyttöön ja suunnitteluun.

Vilma Sanaksenaho Paliskuntain yhdistys

Neuvottelun materiaaleissa on mainittu, että kaava-alue on YVA-selostuksen hankealuetta pienempi luoteisosassa sekä alueen itäosissa. Onko etäisyys Viinivaaran erotusaitaan kasvanut? Poronhoidon kannalta paras vaihtoehto on se, että etäisyyttä tulisi voimaloista mahdollisimman paljon, vähintään 5 kilometriä erotusaitaan. Kyseinen ympäristö on tärkeää poroelinkeinon kannalta, mikä tulee esille myös pantaseurannasta.

Poronhoitoselvityksessä oli esitetty paliskuntien kanssa järjestettävää tutustumiskäyntiä jo toteutettuun aurinkovoimapuistoon, mutta Pudasjärven paliskunnan kanssa ei ole toistaiseksi vielä sovittu asiasta. Tutustumiskäynti voisi olla hyvä, kun mietitään aurinkovoima-alueen turvallisuutta poroille.

Toistaiseksi on järjestetty 2 poronhoitolain mukaista neuvottelua. Paliskuntain yhdistys näkee kolmannen neuvottelun tarpeelliseksi kaavoituksen yhteydessä.

Janne Heikkinen, Utajärven kunta

Aineistossa on vielä keskeneräisyyttä YVA:n ja kaavaluonnosten dokumenttien osalta. Päätöksentekoon mennessä valmiit aineistot tulee olla viranomaisten käytettävissä. Myös viranomaisaineistot tulee olla päättäjillä käytettävissä, eikä kunta tee päätöksiä puutteellisilla aineistoilla.

8. Muut asiat

Petri Leskinen ja Janne Heikkinen, Utajärven kunta:

Suunniteltu metsäpeura-aita sijoittuu alueen läheisyyteen. Aidan sijoittuminen suhteessa hankealueeseen voisi olla hyvä huomioida hankkeen vaikutusarvioinneissa, jos ei ole jo otettu huomioon. Todettiin, että mikäli tämänhetkisen tiedon mukaisesti metsäpeura-aidan linjaus sijoittuu hankkeen eteläpuolelle, ei metsäpeuraan liittyviä vaikutuksia ole hankkeesta odotettavissa.

9. Jatkotoimenpiteet

Ismo Vendelin, AFRY: Tavoitteena saada YVS ja kaavaluonnokset keväällä samanaikaisesti nähtäville. Järjesteltävänä on työneuvottelu kuntien ja LVV:n kanssa, jotta saadaan yhteensovitettua käsittelyaikoja sekä tulevia nähtävillä oloja yleisötilaisuuksineen. Kaavaehdotukseen on tarkoitus edetä syksyllä 2026.

Niina Kangas, LVV: Mikäli kaavaluonnos tulee samoihin aikoihin tai ennen YVS:n perusteltua päätelmää lausunnoille, tavallisesti LVV:n kaavalausunnoissa ainakin luontoasioiden osalta viitataan perusteltuun päätelmään, eikä kaavasta anneta tältä osin omaa lausuntoa.

Muistio toimitetaan kokoukseen osallistuneille kommenteille ja varataan riittävä kommentointiaika. Valmis aineisto tulee osallistuneiden ohella toimittaa ainakin Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon.

10. Neuvottelun päättäminen

Päätettiin neuvottelu klo 14.22.